

PROLOOG

1474 na Christus

In de avondstilte – de muren van de eeuwige stad Rome waren in lange schaduwen gehuld – glipte een bejaarde monnik geruisloos en onopvallend de Biblioteca Secreta binnen, een van de vier zalen waarin de bibliotheek van het Vaticaan was gevestigd. De collectie van deze bibliotheek omvatte in totaal 2527 manuscripten in het Latijn, het Grieks en het Hebreeuws. Enkele daarvan mochten onder streng toezicht door buitenstaanders worden gelezen, andere niet.

Het meest controversiële manuscript van allemaal stond bekend als het perkament van Jozef van Arimathea, ook wel de Vaticaanse brief genoemd. Velen geloofden dat de apostel Petrus hem had meegenomen naar Rome en dat het de enige brief was die ooit door Jezus zelf was geschreven.

Het was een eenvoudige brief, waarin hij Jozef bedankte voor de gunsten die deze hem had bewezen vanaf het moment dat hij hem, toen hij nog maar twaalf jaar oud was, voor het eerst in de tempel in Jeruzalem had horen spreken. Jozef geloofde dat hij de langverwachte Messias was.

Toen de zoon van koning Herodes later dat jaar ontdekte dat dit wijze, hoogontwikkelde kind in Bethlehem geboren was, gaf hij bevel de jonge Jezus te vermoorden. Jozef hoorde dat en begaf zich haastig naar Nazareth. De ouders van Jezus gaven hem toestemming om de jongen naar Egypte te brengen, waar hij veilig zou zijn en kon studeren in de tempel van Leontopolis in de buurt van de Nijlvallei.

De daaropvolgende achttien jaar uit het leven van Jezus zijn voor de geschiedenis verloren gegaan. Toen hij tegen het eind van zijn prediking voorzag dat de laatste gunst die Jozef hem zou bewijzen was dat hij hem zijn eigen graf als rust-

plaats zou geven, schreef hij hem die brief, als uiting van dankbaarheid jegens zijn trouwe vriend.

Door de eeuwen heen waren er pausen die geloofden dat de brief authentiek was, maar niet allemaal. De bibliothecaris van het Vaticaan ten tijde van Sixtus IV hoorde dat deze paus erover dacht de brief te laten vernietigen.

De assistent van de bibliothecaris, die de komst van de monnik naar de Biblioteca Secreta afwachtte, overhandigde hem het perkament met een zorgelijke blik. ‘Ik doe dit op bevel van Zijne Eminentie kardinaal del Portego,’ zei hij. ‘Dit heilige handschrift mag niet worden vernietigd. Verberg het goed in het klooster en laat niemand weten wat de inhoud is.’

De monnik pakte het perkament aan, kuste het eerbiedig en stak het toen veilig in de wijde mouw van zijn pij.

Meer dan vijfhonderd jaar later kwam de brief aan Jozef van Arimathea weer boven water en daarmee begint dit verhaal.

I

Vandaag wordt mijn vader begraven. Hij is vermoord.

Het was het eerste wat de achtentwintigjarige Mariah Lyons dacht toen ze wakker werd uit een onrustige slaap. Ze was in het huis in Mahwah, waar ze was opgegroeid, een stadje dat grensde aan de Ramapo Mountains in het noorden van New Jersey. Ze veegde de opkomende tranen weg en kwam langzaam overeind. Ze liet haar voeten op de grond glijden en keek om zich heen in haar kamer.

Toen ze zestien werd, had ze hem als verjaardagscadeau opnieuw mogen inrichten. Ze had de wanden rood laten schilderen en voor de sprei, de kussenvertrekken en de valletjes had ze een vrolijk rood met wit bloemetjesdessin gekozen. Haar huiswerk had ze altijd in de grote, gemakkelijke

stoel in de hoek zitten maken, in plaats van achter haar bureau. Haar oog viel op de plank die haar vader boven de ladekast had opgehangen, om haar kampioenstroofeën van het voetbal- en het basketbalteam van de middelbare school op uit te stallen. Wat was hij trots op me, dacht ze verdrietig. Hij wilde de kamer opnieuw inrichten toen ik van de universiteit kwam, maar ik wilde hem niet veranderen. Het maakt me niet uit dat hij er nog steeds uitziet als een tienerkamer.

Ze probeerde zichzelf voor te houden dat ze het tot nog toe goed had getroffen dat ze pas één keer eerder met de dood van een familielid te maken had gehad. Dat was op haar vijftiende, toen haar grootmoeder van zesentachtig in haar slaap was overleden. Ik was echt dol op oma, dacht ze, maar wat was ik blij dat haar al die vernederingen bespaard zijn gebleven. Ze takelde af en ze vond het vreselijk om afhankelijk van iemand te zijn.

Mariah stond op, pakte haar peignoir, die op het voeteneinde van het bed lag, trok hem aan en knoopte de ceintuur om haar slanke taille. Maar dit is anders, dacht ze. Mijn vader is geen natuurlijke dood gestorven. Hij is doodgeschoten, terwijl hij beneden in de studeerkamer achter zijn bureau zat te lezen. Haar mond werd droog toen de vragen die haar al de hele tijd bezighielden opnieuw bij haar opkwamen. Was moeder in de kamer toen het gebeurde? Of kwam ze binnen nadat ze het schot had gehoord? En is het mogelijk dat moeder degene is die het heeft gedaan? God, laat dat alsjeblieft niet waar zijn.

Ze liep naar de toilettafel en keek in de spiegel. Wat zie ik bleek, dacht ze, terwijl ze haar schouder-lange zwarte haren naar achteren borstelde. Haar ogen waren dik van alle tranen van de afgelopen dagen. Er kwam een eigenaardige gedachte bij haar op: ik ben blij dat ik vaders donkerblauwe ogen heb. Ik ben blij dat ik lang ben, net als hij. Het was in ieder geval handig toen ik basketbalde.

‘Ik kan niet geloven dat hij weg is,’ fluisterde ze, toen ze terugdacht aan het feest voor zijn zeventigste verjaardag, nog maar drie weken geleden. De gebeurtenissen van de afgelopen vier dagen speelden zich weer af in haar hoofd. Op maandagavond was ze op kantoor gebleven om een investeringsplan uit te werken voor een nieuwe cliënt. Toen ze om acht uur thuiskwam in haar appartement in Greenwich Village had ze, zoals ze altijd ’s avonds deed, haar vader gebeld. Hij klonk erg down, herinnerde ze zich. Hij had me verteld dat mama een vreselijke dag had gehad, dat de alzheimer duidelijk erger werd. En er was iets, waardoor ik me ongerust om hen beiden maakte en ik om halfelf nog een keer belde.

Toen vader niet opnam, wist ik dat er iets mis was. Mariah dacht weer aan de rit van die avond, van Greenwich Village naar New Jersey, waar geen einde aan leek te komen. Ik heb onderweg continu gebeld, dacht ze. Om tien voor halftwaalf was ze de oprit op gedraaid en in haar tas wroetend, op zoek naar de huissleutels, naar de voordeur gerend. Beneden brandden alle lampen nog en eenmaal binnen was ze regelrecht naar de studeerkamer gelopen.

Zoals steeds voelde ze weer het afgrijzen over wat ze daar had aangetroffen. Haar vader lag voorover over zijn bureau en zijn hoofd en zijn schouders zaten onder het bloed. Haar moeder zat weggedoken in de grote kast in de buurt van het bureau, met het pistool van haar vader in haar handen geklemd. Ze was doorweekt van het bloed. Toen ze me zag begon ze te kreunen: ‘Zoveel lawaai... zoveel bloed...’

Ik was helemaal over mijn toeren, dacht Mariah. Toen ik het alarmnummer belde kon ik alleen maar schreeuwen: ‘Mijn vader is dood! Mijn vader is doodgeschoten!’

De politie was er binnen een paar minuten. Ik zal nooit vergeten hoe ze naar moeder en mij keken. Ik had mijn armen om vader heen geslagen, waardoor ik ook onder het bloed zat. Een van de agenten zei dat ik de plaats van de misdaad

had aangetast door mijn vader aan te raken.

Mariah merkte dat ze wezenloos in de spiegel stond te starren. Toen ze op de klok op de toilettafel keek, zag ze dat het al halfnacht was. Ik moet me gereedmaken, dacht ze. We moeten om negen uur in de rouwkamer zijn. Hopelijk is Rory intussen bezig moeder aan te kleden. Rory Steiger, een flinke vrouw van tweeënzestig, verzorgde haar moeder al twee jaar.

Twintig minuten later, toen ze gedoucht en haar haren geföhnd had, liep Mariah de slaapkamer weer in, deed de kastdeur open en pakte het zwart met witte jasje en de zwarte rok die ze voor de begrafenis had uitgekozen. Mensen gaan altijd in het zwart gekleed als er een sterfgeval in de familie is, dacht ze, en ze moest denken aan de foto's van Jackie Kennedy met haar lange rouwsluier. O, god, waarom moest dit gebeuren?

Toen ze zich had aangekleed liep ze naar het raam. Ze had het open laten staan toen ze naar bed ging en de wind maakte rimpeltjes in de gordijnen. Ze bleef een ogenblik naar de achtertuin staan kijken, die beschut werd door de Japanse esdoorns die haar vader jaren geleden had geplant. De begonia's en vlijtige liesjes die hij had geplant omringden de patio. In de verte hulde de zon de Ramapo Mountains in een groengouden schittering. Het was een volmaakte, zomerse dag in augustus.

Ik wil niet dat het een mooie dag is, dacht Mariah. Zo is het net alsof er niets vreselijks is gebeurd. Maar dat is wél gebeurd. Mijn vader is vermoord. Ik wil dat het regenachtig, koud en nat is. Ik wil dat het regent op zijn kist. Ik wil dat de hemel om hem huilt.

Hij is voor altijd weg.

Ze werd overspoeld door verdriet en schuldgevoel. Die zachtaardige hoogleraar, die drie jaar geleden zo blij was dat hij met pensioen kon gaan en die het grootste deel van zijn tijd had doorgebracht met het bestuderen van oude manuscripten, was op een gewelddadige manier om het leven ge-

bracht. Ik hield zielsveel van hem. Het is verschrikkelijk dat onze relatie de laatste anderhalf jaar zo gespannen was geworden. Allemaal vanwege die affaire met Lillian Stewart, een hoogleraar van Columbia University die hij had ontmoet. Het veranderde ons leven totaal.

Mariah herinnerde zich hoe verbijsterd ze was toen ze vorig jaar thuiskwam en ze haar moeder aantrof met de foto's die ze had gevonden. Daarop stonden Lillian en haar vader met de armen om elkaar heen geslagen. Wat was ik kwaad, toen het tot me doordrong dat dit waarschijnlijk al vijf jaar aan de gang was sinds Lily hem vergezelde bij archeologische opgravingen in Egypte of Griekenland of Israël, of god mag weten waar. Wóédend was ik, dat hij haar zelfs bij ons thuis liet komen als we zijn andere vrienden, Richard, Charles, Albert en Greg uitnodigden voor het eten.

Ik veracht die vrouw, zei Mariah bij zichzelf. Dat mijn vader twintig jaar ouder was dan zij deed er voor Lily kennelijk niet toe. Ik heb geprobeerd fair te zijn en het te begrijpen. Moeder glijdt al jaren steeds verder weg en ik weet hoe erg het voor vader was om haar achteruit te zien gaan. Maar ze heeft ook dagen waarop ze redelijk helder is. Ze praat nog zo vaak over die foto's. Ze was zo gekwetst door het besef dat vader iemand anders in zijn leven had.

Zo wil ik niet denken, dacht Mariah, terwijl ze zich van het raam afkeerde. Ik wil dat mijn vader leeft. Ik wil hem zeggen dat ik er spijt van heb dat ik hem vroeg of het gezellig was geweest met de Lelie van de Nijl, tijdens hun laatste uitstapje naar Griekenland.

Ze liep naar het bureau en keek naar een foto van haar vader en moeder die tien jaar geleden was genomen. Ik weet hoe lief ze altijd voor elkaar waren, dacht Mariah. Ze trouwden toen ze nog studeerden. En pas vijftien jaar later maakte ik mijn opwachting.

Ze glimlachte flauwtjes toen ze terugdacht aan wat haar

moeder had gezegd: al hadden ze er lang op moeten wachten, God had hun het volmaakte kind geschonken. Dat was behoorlijk overdreven, vond ze. Zij waren allebei ontzettend knap geweest. En elegant. En charmant. Ik was bepaald niet opzienbarend toen ik opgroeide. Een bonenstaak met een bos lang, steil, zwart haar, zo mager dat ik wel ondervoed leek, en met tanden die in het begin veel te groot waren voor mijn gezicht. Gelukkig ben ik uiteindelijk toch nog een fatsoenlijke mix van die twee geworden.

Pap, papa, wees alsjeblieft niet dood. Zit aan de ontbijttafel als ik beneden kom. Met je kop koffie in je hand, terwijl je *The New York Times* of *The Wall Street Journal* leest. Dan pak ik *The Washington Post*, ik sla de roddelpagina's op en jij kijkt me aan over je bril, alsof je zeggen wilt dat een mens zijn goede verstand niet moet verkwanselen.

Ik heb geen trek in eten, ik wil alleen koffie, besloot Mariah, toen ze de deur van haar kamer opendeed en door de gang naar de trap liep. Bij de bovenste tree bleef ze even staan luisteren, maar ze hoorde geen geluiden in de twee slaapkamers die met elkaar verbonden waren, en waar haar moeder en Rory sliepen. Dan zijn ze beneden, hoop ik, dacht ze.

Ze waren niet in de ontbijtkamer en Mariah liep naar de keuken. Betty Pierce, de huishoudster, zei: 'Mariah, je moeder wil niet eten, ze wilde naar de studeerkamer. Je zult niet blij zijn met wat ze heeft aangetrokken, maar ze wil niets anders. Het is dat blauw met groene linnen mantelpak dat je voor Moederdag voor haar hebt gekocht.'

Mariah overwoog of ze zou protesteren, maar toen dacht ze: ach, wat maakt het in godsnaam uit? Ze pakte de kop koffie aan die Betty voor haar had ingeschonken en nam hem mee naar de studeerkamer. Daar stond Rory met een gekwelde blik. Op Mariahs onuitgesproken vraag knikte ze met haar hoofd naar de kastdeur. 'Ik mag de deur niet open laten staan,' zei ze. 'En ze wil niet dat ik bij haar blijf.'

Mariah klopte op de deur van de kast en deed hem langzaam open, terwijl ze zachtjes haar moeders naam zei. Vreemd genoeg reageerde ze daar soms eerder op dan wanneer Mariah haar ‘mam’ noemde. ‘Kathleen,’ zei ze. ‘Kathleen, het is tijd voor een kopje thee en een kaneelbroodje.’

Het was een grote kast, met aan weerskanten planken, en Kathleen Lyons zat helemaal achterin op de grond, haar armen beschermend om zich heen geslagen. Ze hield haar kin tegen haar borst gedrukt en kneep haar ogen stijf dicht, alsof ze zich schrap zette voor een klap. Haar zilvergrijze haar viel naar voren en bedekte het grootste deel van haar gezicht. Mariah knielde bij haar neer, sloeg haar armen om haar heen en wiegde haar alsof ze een kind was.

‘Zoveel lawaai... zoveel bloed,’ fluisterde haar moeder, de woorden die ze sinds de moord alsmaar herhaalde. Maar ze stond toe dat Mariah haar overeind hielp en haar korte, golvende haar uit haar mooie gezicht streek, wat Mariah er opnieuw aan herinnerde dat haar moeder maar een paar maanden jonger was dan haar vader. Ze zag er jong uit voor haar leeftijd, ware het niet dat ze zich angstig voortbewoog, alsof ze elk moment in een afgrond kon stappen.

Toen Mariah haar moeder de studeerkamer uit leidde, zag ze niet de onheilspellende trek op Rory’s gezicht en ook niet dat ze zich een binnenpretje veroorloofde. Binnenkort ben ik van haar af, dacht Rory.

2

Inspecteur Simon Benet van het Openbaar Ministerie, afdeling Bergen County, had het uiterlijk van iemand die veel tijd buiten doorbracht. Hij was halverwege de veertig, had dun wordend, zandkleurig haar en een blozende gelaatskleur. Zijn colbertje was altijd gekreukeld, omdat hij het onmiddell-

lijk over een stoel of op de achterbank van de auto gooide zodra hij het kon uittrekken.

Dit in schril contrast tot zijn partner, inspecteur Rita Rodriguez, een Latijns-Amerikaanse vrouw van achter in de dertig. Zij droeg haar bruine haar in een stijlvolle, korte coupe en ze ging altijd onberispelijk gekleed. Als rechercheurs vormden ze echter een uitmuntend koppel en zij hadden de zaak van de moord op Jonathan Lyons toegewezen gekregen.

Ze arriveerden op vrijdagmorgen als eersten in de rouwkamer van het uitvaartcentrum, op grond van de theorie dat als de moord door een indringer was gepleegd, deze misschien naar zijn slachtoffer zou komen kijken. Daarom keken ze uit naar lieden die eventueel in aanmerking kwamen als verdachte. Ze hadden foto's van veroordeelde criminelen bestudeerd die op dat moment voorwaardelijk vrij waren en die betrokken waren geweest bij inbraken in de omringende gemeenten.

Mensen die zo'n dag als deze hebben meegemaakt, weten hoe het eraan toegaat, dacht Rodriguez. Er was een zee van bloemen, hoewel in het overlijdensbericht was verzocht in plaats daarvan geld te doneren aan het plaatselijke ziekenhuis.

De rouwkamer begon al ver vóór negen uur vol te lopen. Sommige aanwezigen waren er uit een ziekelijk soort nieuwsgierigheid, dat wisten de rechercheurs; Rodriguez pikte hen er in één oogopslag tussenuit. Zij stonden onnodig lang bij de kist te dralen, op zoek naar tekenen van letsel op het gezicht van de overledene. Maar het gelaat van Jonathan Lyons zag er vredig uit en de medewerker van het uitvaartcentrum die hem had opgebaard, had vakkundig alle eventuele blauwe plekken weggewerkt.

Ze hadden in de afgelopen drie dagen bij alle burens aangebeld, in de hoop dat iemand het schot had gehoord of na het schot iemand het huis uit had zien rennen. Dat onderzoek

had niets opgeleverd. De naaste buren waren op vakantie en verder had niemand iets ongewoons gezien of gehoord.

Mariah had hun de namen gegeven van de mensen met wie haar vader een hechte band had en die hij misschien in vertrouwen zou hebben genomen als hij een of ander probleem had gehad.

‘Richard Callahan, Charles Michaelson, Albert West en Greg Pearson zijn zeker zes keer mee geweest op de jaarlijkse archeologische expedities van mijn vader,’ had ze verteld. ‘Zij komen allemaal minstens één keer per maand bij ons eten. Richard is hoogleraar bijbelse geschiedenis aan Fordham University. Charles en Albert zijn ook hoogleraar. Greg is een succesvol zakenman. Hij heeft een bedrijf in computer-software.’ En toen had Mariah hun, zonder haar boosheid onder stoelen of banken te steken, ook de naam van Lillian Stewart gegeven, de maîtresse van haar vader.

Dit waren de mensen met wie de rechercheurs een afspraak wilden maken voor een gesprek. Benet had Rory Steiger, de verzorgster, gevraagd het hun te melden zodra ze binnenkwamen.

Om tien over halfnegen kwamen Mariah, haar moeder en Rory de rouwkamer binnen. Hoewel de rechercheurs in de afgelopen dagen twee keer bij haar thuis waren geweest, staarde Kathleen Lyons hen met een lege blik aan. Mariah knikte naar hen en ging bij de kist staan om de bezoekers te begroeten die langsliepen om afscheid te nemen.

De rechercheurs kozen een plek in de buurt uit, waar ze de gezichten van de mensen duidelijk konden zien en hun interactie met Mariah konden observeren.

Nadat Rory Kathleen op een stoel op de voorste rij had geïnstalleerd ging ze achter hen staan, onopvallend in haar jurk met zwart-witte print en haar grijze haar naar achteren in een knot. Ze probeerde niet te laten merken dat het haar nerveus maakte dat ze hen moest assisteren. Ze moest aldoor aan Joe

Peck denken, de weduwnaar van vijfenzestig, die in hetzelfde appartementencomplex in de Upper West Side van Manhattan woonde. Alleen vanwege hem had zij twee jaar geleden deze baan aangenomen.

Zij en Joe waren geregeld met elkaar uit eten geweest. Hij was een gepensioneerde brandweerman en had een huis in Florida. Joe had haar toevertrouwd dat hij zo eenzaam was sinds zijn vrouw was overleden en Rory was de hoop gaan koesteren dat hij haar ten huwelijk zou vragen. Maar op een avond vertelde hij haar dat, hoe leuk hij hun regelmatige uitjes ook vond, hij iemand anders had ontmoet en dat zij bij hem in zou trekken.

Die avond vertelde Rory tijdens het eten kwaad en teleurgesteld aan Rose, haar beste vriendin, dat ze de baan in New Jersey zou aannemen die ze zojuist aangeboden had gekregen. 'Ze betalen goed. Het houdt in dat ik daar van maandag tot en met vrijdag vastzit, maar waarom zou ik elke dag na mijn werk naar huis rennen in de hoop dat Joe belt,' had ze verbitterd gezegd.

Toen ik die baan aannam, had ik nooit gedacht dat het hierop uit zou lopen, dacht ze. Toen zag ze twee mannen binnenkomen die een eind in de zestig waren. 'Ik zeg het u maar,' fluisterde ze tegen de inspecteurs Benet en Rodriguez, 'die mannen zijn experts op hetzelfde vakgebied als professor Lyons. Ze kwamen ongeveer één keer per maand bij hem thuis en ik weet dat ze vaak lange telefoongesprekken met de professor voerden. Die lange man is professor Charles Michaelson, de andere is dr. Albert West.'

Een minuut later trok ze Benet aan zijn mouw. 'Daar heb je Callahan en Pearson,' zei ze. 'De vriendin is er ook bij.'

Mariah zette grote ogen op toen ze zag wie er binnenkwam. Ik had niet gedacht dat de Lelie van de Nijl het lef zou hebben om ook te komen, dacht ze, en ze moest met tegenzin toegeven dat Lillian Stewart een heel aantrekkelijke vrouw

was, met kastanjebruin haar en wijd uit elkaar staande groene ogen. Ze droeg een lichtgrijs linnen mantelpak met een witte kraag. Hoe lang zou ze de boetieks hebben afgestruind om dit te vinden, dacht Mariah. Dit is de volmaakte outfit voor een maîtresse in de rouw. Dat soort hatelijke opmerkingen maakte ik ook tegen vader over haar, dacht ze berouwvol. En ik vroeg of ze die hoge hakken ook altijd aantrok als ze naar ruïnes aan het graven waren. Stewart negerend stak ze haar hand uit naar Greg Pearson en Richard Callahan. ‘Geen leuke dag, hè?’ zei ze.

Het verdriet dat ze in hun ogen zag troostte haar. Ze wist hoe waardevol de vriendschap met haar vader voor deze mannen was geweest. Zij waren allebei in de dertig en enthousiaste amateurarcheologen, maar ze waren totaal verschillend. Richard was een slanke man van één meter tweeënnegentig, met een flinke bos zwart, grijzend haar en een gevat soort humor. Hij had een jaar op het seminarie gezeten en het was nog steeds niet uitgesloten dat hij daarnaar zou terugkeren. Hij woonde in de buurt van Fordham University, waar hij doceerde.

Greg was precies even groot als zij als ze op hoge hakken stond. Zijn bruine haar was kortgeknipt en hij had opvallend lichte, grijs-groene ogen. Hij had een rustige, respectvolle houding, en Mariah had zich afgevraagd of Greg, ondanks zijn zakelijke successen, verlegen van aard was. Misschien is dat een van de redenen waarom hij het fijn vond om bij vader in de buurt te zijn, dacht ze. Vader kon boeiend vertellen.

Ze was een paar keer met Greg uit geweest, maar omdat ze niet op een romantische manier in hem geïnteresseerd was en ze bang was dat hij daarop zou aansturen, had ze hem te kennen gegeven dat ze iemand anders had. Daarna had hij haar nooit meer mee uit gevraagd.

De twee mannen knielden een ogenblik bij de kist. ‘Geen lange avonden met de verhalenverteller meer,’ zei Mariah toen ze weer opstonden.

‘Het is gewoon niet te geloven,’ mompelde Lily.

Toen kwamen Albert West en Charles Michaelson naar haar toe. ‘Mariah, ik vind het zo erg. Ik kan het niet geloven. Het is zo plotseling,’ zei Albert.

‘Ik weet het. Ik weet het.’ Mariah keek de vier mannen aan die haar vader zo graag mocht. ‘Heeft de politie al met iemand van jullie gepraat? Ik moest hun een lijst met goede vrienden en bekenden geven en daar horen jullie allemaal bij, natuurlijk.’ Toen zei ze tegen Lily: ‘En ik heb hun ook jouw naam gegeven, uiteraard.’

Kreeg ik nu de indruk dat er op dat moment bij een van hen iets veranderde? vroeg Mariah zich af. Ze wist het niet zeker, want op dat moment kwam de uitvaartleider binnen en vroeg de mensen voor de laatste keer langs de kist te lopen en dan naar hun auto’s te gaan, omdat het tijd was om naar de kerk te vertrekken.

Ze wachtte bij haar moeder tot de anderen waren vertrokken, opgelucht dat Lily zo fatsoenlijk was het lichaam van haar vader niet aan te raken. Als ze hem had gekust zou ik haar vast hebben laten struikelen, dacht ze.

Haar moeder leek het allemaal volkomen te ontgaan. Toen Mariah met haar naar de kist liep, keek ze met een wezenloze blik naar het gezicht van haar dode man en zei: ‘Ik ben blij dat hij zijn gezicht heeft gewassen. Zoveel lawaai... zoveel bloed.’

Mariah liet haar moeder aan Rory over en ging toen zelf bij de kist staan. Je had nog twintig jaar moeten leven, pap, dacht ze. Iemand zal boeten voor wat hij jou heeft aangedaan.

Ze boog zich over hem heen en legde haar wang tegen de zijne, maar daar had ze spijt van. Dat harde, koude vlees behoorde bij een ding, niet bij haar vader.

Terwijl ze overeind kwam, fluisterde ze: ‘Ik zal goed voor moeder zorgen, dat beloof ik je.’

Lillian Stewart glipte de kerk binnen toen de begrafenis voor Jonathan al begonnen was. Ze bleef achterin zitten en ging vóór de laatste gebeden alweer weg, zodat er geen kans was dat ze Mariah of haar moeder tegen het lijf zou lopen na de ijzige ontvangst in de rouwkamer van die morgen. Ze reed naar de begraafplaats, parkeerde haar auto een eind bij de poort vandaan en wachtte tot de begrafenisstoet kwam en weer wegging. Pas daarna reed ze de weg af die naar de plek leidde waar Jonathans pasgegraven graf was, stapte uit en liep erheen. Ze had tien rozen bij zich.

De doodgravers stonden op het punt om de kist te laten zakken. Respectvol deden ze een stap naar achteren toen ze neerknielde, de rozen erop legde en fluisterde: ‘Ik hou van je, Jon.’ Daarna liep ze bleek maar beheerst langs de rijen met grafstenen terug naar haar auto. Pas toen ze weer in de auto zat, liet ze zich gaan en sloeg ze haar handen voor haar gezicht. Nu kwamen de ingehouden tranen los. Ze stroomden over haar wangen en haar lichaam schokte van het snikken.

Even later hoorde ze het portier aan de passagierskant opengaan. Ze keek geschrokken op en deed een zinloze poging om de tranen van haar gezicht te vegen. Er werden troostende armen om haar heen geslagen tot het snikken minder werd. ‘Ik dacht wel dat je hier zou zijn,’ zei Richard Callahan. ‘Ik zag je eventjes achter in de kerk.’

Lily maakte zich los uit zijn armen. ‘O, lieve god, kan het zijn dat Mariah of haar moeder me heeft gezien?’ vroeg ze met hese, onvaste stem.

‘Ik denk het niet. Ik zocht je. Ik wist niet waar je naartoe was gegaan na het afscheid in de rouwkamer. Maar je zag hoe vol het was in de kerk.’

‘Richard, het is ontzettend aardig van je dat je aan me denkt, maar verwachten ze jou niet op de lunch?’